

EXEKUTORSKÁ KOMORA ČR

Radnická 14/16, 602 00 Brno
IČO: 70 94 05 17 DIČ:CZ – 70 94 05 17 č.ú.27 – 85 77 11 02 27 / 0100
Tel. 515 917 586, e-mail podatelna@ekcr.cz, www.ekcr.cz

Stanovisko Právní a legislativní komise Exekutorské komory ČR ze dne 17. 2. 2021 k součinnostním dotazům soudních exekutorů na plátce mzdy ve světle praktické aplikace metodického pokynu Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 14. 1. 2020

EK/leg/01/2021

Závěr:

- I. Při součinnosti na osobu, která je plátcem mzdy, je třeba odlišovat, zda se soudní exekutor ptá dotčené osoby „jako plátce mzdy“ anebo „jako jiné běžné osoby“. Podle ustanovení § 33 odst. 1, 3 a 4 exekučního řádu je exekutor oprávněn činit na plátce mzdy povinného součinnostní dotazy bezprostředně související s vedením exekuce srážkami ze mzdy povinného. V odůvodněných případech ve smyslu § 128 občanského soudního řádu je pak soudní exekutor oprávněn vyzvat jakoukoliv osobu, tj. i plátce mzdy, ke sdělení jakýchkoliv skutečností významných pro předmětné řízení, tedy i přesahující rámec vedení exekuce srážkami ze mzdy.

- II. Použití součinnostních dotazů v režimu § 128 OSŘ je omezeno na individuální (ad hoc) odůvodněné použití, nikoliv jako prostředek hromadných součinností. Apriorně však není možné předem vyloučit žádnou kategorii skutečností, které by exekutor mohl či nemohl požadovat. Jediným kritériem je potřeba dané skutečnosti pro vedení řízení. Při hodnocení potřebnosti (zákonnosti) požadované součinnosti je vždy potřeba hodnotit účel a okolnosti, za kterých je součinnost vyžadována. To stejné platí i pro posouzení téhož prizmatem předpisů na ochranu osobních údajů.

Odůvodnění:

Komise má za to, že je nutné, aby z činností soudních exekutorů ve věci součinnostních dotazů na zaměstnavatele povinného vyplývalo, v jakém postavení je zaměstnavatel povinného vyzván k součinnosti.

1) Pokud je součinnostní dotaz na zaměstnavatele povinného činěn z titulu jeho postavení jako plátce mzdy povinného v režimu ustanovení § 33 odst. 1, 3 nebo 4 exekučního řádu je nutné, aby byla součinnost omezen pouze na věci přímo související právním vztahem mezi plátcem mzdy a povinným a jen pro účely provádění srážek ze mzdy.

2) Pokud je součinnostní dotaz na zaměstnavatele povinného činěn jako na jakoukoliv třetí osobu, která je v kontaktu s povinným a lze u ní důvodně předpokládat znalost informací důležitých pro vedení řízení v režimu ustanovení § 128 občanského soudního řádu, je soudní exekutor oprávněn se dotazovat na jakékoliv skutečnosti, které mají význam pro vedení exekučního řízení.

Jakákoliv součinnost – lhostejno, zda v režimu 1) či 2), musí splňovat základní parametry kladené právními předpisy (vč. pravidel pro ochranu osobních údajů) i zásadami, na kterých je vystavěno exekuční řízení (zejm. zásada subsidiarity a účelnosti). A to posuzováno co do rozsahu poptávaných informací v konkrétním řízení v závislosti na stavu řízení (nepochybně jiné penzum

informací je na místě vyžadovat před vydáním exekučního příkazu či v souvislosti s jeho vydáním a jiné penzum při cílené kontrole toho, zda plátce mzdy provádí srážky ze mzdy řádně a včas atp.), periodě s jakou je součinnost požadována, ale i co celkově širě požadované součinnosti napříč všemi řízeními (tzv. kobercové součinnosti ke zjištění základních údajů vs. ad hoc součinnosti ke zjištění doplňujících údajů tam, kde k takovému postup existuje jasný a ze spisu patrný důvod, na který se exekutor ve své žádosti odvolává). Soudní exekutor by neměl požadovat informace, které si je schopen jiným vhodnějším (efektivnějším) způsobem, ledaže jich vyžaduje k vyvrácení pochybností o správnosti informací získaných vhodnějším (efektivnějším) způsobem. Soudní exekutor by měl při stejné míře efektivity primárně volit součinnost s orgány moci veřejné před soukromým subjektem.

Komise má za to, že v režimu **ad 1)** (ust. § 33 odst. 1,3 a 4 exekučního řádu) je soudní exekutor oprávněn požadovat **zejména** následující informace:

- sdělení, zda je se zaměstnancem uzavřena pracovní smlouva, dohoda o pracovní činnosti nebo dohoda o provedení práce => postavení najisto, zda a jakou pohledávku má povinný vůči plátcí mzdy
- předpokládané trvání pracovního poměru či dohody => postavení najisto, zda a jakou pohledávku má povinný vůči plátcí mzdy
- výši čisté mzdy za bezprostředně předcházející období posledních nejvýše 6 měsíců => postavení najisto, zda a jakou pohledávku má povinný vůči plátcí mzdy, souvisí též s dalším rozhodováním o přiměřenosti vedení exekuce podle § 58 odst. 2 EŘ
- informace o srážkách, které jsou plátcem již ze mzdy prováděny (výše srážky a subjekt, pro který je sráženo) a pořadí exekučního příkazu => postavení najisto, zda dojde k aplikaci ustanovení zákona č. 119/2001 Sb., souvisí též s dalším rozhodováním o přiměřenosti vedení exekuce podle § 58 odst. 2 EŘ
- informace o počtu vyživovaných osob (viz § 1 odst. 1 i odst. 2 nařízení o nezabavitelných částkách)
- číslo účtu, na který je mzda vyplácena v souvislosti se zřízením chráněného účtu a navazujícími procesy
- aj.

Výslovně lze vyjádřit nesouhlas s metodickým stanoviskem ministerstva spravedlnosti v jeho apriorním tvrzení, že není možné požadovat po plátcí mzdy informace o rodinných poměrech povinného (například počet dětí). Exekutor nepochybně může požadovat údaje o počtu vyživovaných osob (tj. i dětí), které si zaměstnanec „uplatnil“ u plátce mzdy. Jde o důležitou informaci pro ověření správnosti výpočtu srážky ze mzdy a má mimo jiné vliv i na správnost určení vyloučení vyživované osoby v případě, že je vymáháno výživné pro tuto osobu.

Stejně tak je třeba vyjádřit nesouhlas s tvrzením, že soudní exekutor nemůže požadovat informace o účtu, na který je vyplácena část mzdy povinného po srážkách. Jedná se o nezbytný údaj pro posouzení, zda a v jakém rozsahu v exekučním řízení lze postihnout bankovní účet povinného, pokud je na něj zasílána mzda (viz § 58 odst. 2 EŘ). Včasné zjištění tohoto údaje slouží k ochraně práv povinného v exekučním řízení a omezení jeho nepřiměřeně nežádoucích důsledků.

V případě součinnostního dotazu **ad 2)** (dle § 128 občanského soudního řádu) je třeba trvat na tom, aby byla potřeba dotazovaných skutečností pro vedení exekučního řízení seznatelná ex post z obsahu spisu (vůči soudu či dohledovému orgánu) a velice stručně vyjevena i ve vztahu k samotnému plátcí mzdy ex ante. Bližší důvody však není nutné sdělovat dotazovanému

subjektu. Z dikce ustanovení je pak zřejmé, že dotazovaný subjekt je povinen sdělit jakékoliv skutečnosti, které jsou mu známy, nikoli však tyto skutečnosti zjišťovat, pokud mu známy nejsou.

Soudní exekutor je oprávněn požadovat sdělení všech skutečností, které mají význam pro řízení, proto se Komise neztotožňuje s kategorickým tvrzením ministerstva vycházejícího z Metodického pokynu, že okruh informací, které soudní exekutor smí dle ustanovení § 128 po zaměstnavateli povinného požadovat, je nějakým způsobem plošně omezen.

Z výše uvedeného je zřejmé, že použití součinnostních dotazů v režimu § 128 je omezeno na individuální (ad hoc) odůvodněné použití v konkrétních exekučních řízeních, nikoliv jako prostředek hromadných součinností na zaměstnavatele povinných. Apriorně však není možné předem vyloučit žádnou kategorii skutečností (ani kupř. číslo účtu, na který je povinnému zasílána mzda, či kód banky). Jediným kritériem je potřeba dané skutečnosti pro vedení řízení. Při hodnocení potřebnosti (zákonnosti) požadované součinnosti je vždy potřeba hodnotit účel a okolnosti, za kterých je součinnost vyžadována.

Pochopitelně soudní exekutor je vázán předpisy na ochranu osobních údajů a povinností mlčenlivosti.

Tvrzení ministerstva spravedlnosti, že určité údaje exekutor nesmí vyžadovat s ohledem na požadavek minimalizace osobních údajů nelze chápat dogmaticky. Vždy je nutné hodnotit účel a okolnosti, za kterých je součinnost (osobní údaje) vyžadována, aby bylo možné vyhodnotit, zda je naplněn právní titul pro zpracování konkrétních osobních údajů podle čl. 6 nařízení GDPR (k tomu viz také § 5 a 6 zákona č. 110/2019 Sb., který hovoří o „nezbytnosti“) a zda je konkrétní zpracování osobních údajů souladné se zásadami dle č. 5 nařízení GDPR. Jinými slovy pro zhodnocení zákonitosti vyžadování (a zpracování) je nezbytně nutné hodnocení potřebnosti vyžadování (a zpracování) údajů.

Závěrem lze uvést, že v žádném případě nelze přijmout tezi, že v souladu s úpravou GDPR je nutné vyžadovat souhlas povinného s poskytnutím údajů soudnímu exekutorovi ze strany plátce mzdy. Takový výklad by byl jednak v přímém rozporu se smyslem a účelem zákona č. 120/2001 Sb., ale především GDPR využívá souhlas jako titul zpracování osobních údajů pouze v případě, kdy není možné předmětné osobní údaje zpracovávat na základě jiných titulů zpracování. Při výkonu exekuční činnosti zpracovává soudní exekutor osobní údaje na základě titulů výkonu veřejné moci (čl. 6 odst. 1 písm. e)) a splnění právní povinnosti (čl. 6 odst. 1 písm. c)).